

СИСТЕМА УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ДЕРЖБЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

ЗАХОЖАЙ Валерій Борисович - доктор економічних наук, професор, директор інституту Міжнародних фінансів і економіки МАУП

ЗАХОЖАЙ Костянтин Валерійович - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та кредиту ДВНЗ "Київський університет управління та підприємництва"

В статті в доступній рецептурній формі висвітлені теоретико-методологічні основи інформаційно-аналітичного забезпечення системи управлінських рішень по результатам статистичного аналізу Государственного бюджета Украины.

Ключові слова: *Державний бюджет України, управлінські рішення, методологічні засади, інформаційно-аналітичне забезпечення.*

Актуальність теми

Одним із найважливіших завдань держави є забезпечення сталого бюджетного розвитку на основі пропорційного співвідношення між динамікою системи та її підсистем. Концептуальні засади забезпечення сталого бюджетного розвитку та його критерії в умовах України висвітлено в працях О.Білоруса, В.Гейця, В.Іванова, М.Кизим, Т.Клебанової, В.Опаріна, Л.Сафонової, В.Федосова, О.Черняк та ін.

Зміст основи критеріїв сталого розвитку Державного бюджету України полягає у наступному:

- сталий розвиток системи формується у взаємозв'язку всіх її компонентів (підсистем) за відсутності між ними суперечностей (несумісності). Так, зростання доходів Держбюджету України не повинне супроводжуватись зниженням рівня соціального захисту громадян;
- незмінність напрямів розвитку окремих підсистем;
- збалансованість окремих компонентів сталого бюджетного розвитку, що має на

меті недопущення руйнації системи, збереження її як одного цілого;

- збереження сталості рівноваги системи за умов негативних зовнішніх впливів;
- збалансованість усієї бюджетної системи, наявність взаємозв'язаних і взаємозгоджених пропорцій між економічною та соціальною підсистемами в усіх сферах, галузях, на всіх ринках, що забезпечують ефективний розвиток Держбюджету у взаємозв'язку з макроагрегатами;
- ефективна структурно-інвестиційна політика;
- переважний розвиток за рахунок інноваційних чинників, зумовлений, головним чином, науково-технічним прогресом;
- відтворюваність бюджетних процесів як база поліпшення економічного середовища.

Метою статті є ознайомлення фахівців з можливостями цілеспрямованого використання методології статистичного аналізу для розробки і підтримки управлінських рішень стосовно Державного бюджету України.

Виклад основного матеріалу

Вирішення статистичних бюджетних завдань зумовлює необхідність опанування новими технологіями розроблення й підтримки управлінських рішень на основі стратегічного аналізу, зокрема із застосуванням методології статистичного дослідження Державного бюджету України. Склад відповідних критеріїв у наведеному вище якісному викладі в процесі побудови

Таблиця 1

Система статистичних показників Державного бюджету України у взаємозв'язку з відповідними цілями*

Система і підсистеми	Цілі	Система статистичних бюджетних показників
Система доходів		
	Забезпечення податковими, неподатковими та іншими надходженнями, надходженнями на безповоротній основі Державного бюджету, мобілізація і акумуляція на єдиному рахунку коштів держави, стабілізація формування і фінансування Державного бюджету України	1. Відношення витраток Держбюджету до доходів- коefficient дефіцитності , % 2. Показник динаміки витраток у взаємозв'язку із coefficient дефіцитності та доходами Держбюджету, % 3. Обсяг трансфертів з Державного бюджету до ВВП, % (не більше 10%-15%)
Стратегічна підсистема	Підвищення конкурентоспроможності та забезпечення економічної безпеки держави	4. Відношення державного боргу до доходів Державного бюджету (боргові навантаження)
Фінансова підсистема	Зростання дохідності Держбюджету, фінансування витраток, підвищення фінансової стабільності бюджету	5. Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу до доходів Державного бюджету, % (не більше 20%) 6. Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування внутрішнього боргу до доходів Державного бюджету, % (не більше 25%)
Виробнича підсистема	Зростання обсягу виробництва, завдяки збільшенню доходів, а також підвищення його якості	7. Відношення доходів Державного бюджету до ВВП, %
Соціальна підсистема	Виявлення джерел формування коштів на реалізацію соціальних програм і соціальних завдань Держбюджету	8. Відношення доходів Зведеного бюджету до ВВП, % 9. Відношення податкових надходжень Державного бюджету до ВВП, %
Організаційна підсистема	Забезпечення бюджетної безпеки чинно стратегічним завданням бюджетного розвитку	10. Відношення податку на прибуток підприємств до ВВП, % (ефективність доходів)
Система витраток		
	Балансування з доходами Держбюджету України, ефективне управління фінансовими ресурсами держави; здійснення планування і прогнозування фінансової бази економічного і соціального розвитку країни, визначення пріоритетів у витратковій політиці бюджету, враховуючи цілі, встановлені основними програмними документами Уряду, у тому числі затвердженими державними програмами розвитку певної галузі економіки, підвищення оперативності у фінансуванні витраток, забезпечення єдиної фінансової політики з питань витрачання державних коштів, ефективне використання усіх інструментів, за допомогою яких можна мінімізувати витратки бюджету, проведення зведеного аналізу виконання витраток Держбюджету; спрямування коштів на здійснення програм і заходів, передбачених бюджетом, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум	1. Відношення витраток Держбюджету до доходів- коefficient дефіцитності , % 2. Відношення витраток Державного бюджету до ВВП, % 3. Показник динаміки витраток у взаємозв'язку із coefficient дефіцитності та доходами Держбюджету, % 4. Амплітуда коливань бюджетних витраток на одну особу, % (не більше 20%-30%) 5. Питома вага витраток Державного бюджету на науку у ВВП, % (не менше 1,7%-2%) 6. Обсяг витраток Зведеного бюджету на охорону здоров'я до ВВП, % (не менше 4%) 7. Обсяг витраток Зведеного бюджету на освіту до ВВП, % (не менше 8,3%) 8. Частка інвестиційних витраток Зведеного бюджету у ВВП, %
Стратегічна підсистема	Підтримка витратної спроможності всіх галузей народного господарства держави	
Фінансова підсистема	Цільове спрямування фінансових ресурсів держави	
Виробнича підсистема	Покриття потреб виробництва, державне регулювання і стимулювання виробництва	
Соціальна підсистема	Розподіл державних благ з метою досягнення граничного рівня добробуту для кожного члена суспільства	
Організаційна підсистема	Забезпечення вимог бюджетної безпеки чинно стратегічним завданням бюджетного розвитку	
Система дефіциту		
	Показати наслідки перевищення витраток над доходами, тобто різницю у грошових коштах між основними показниками бюджету; наочне представлення незбалансованості бюджету держави	1. Відношення дефіциту Державного бюджету до ВВП, % (не більше 3%) 2. Відношення витраток Держбюджету до доходів- коefficient дефіцитності , % 3. Показник динаміки витраток у взаємозв'язку із coefficient дефіцитності та доходами Держбюджету, % 4. Покриття дефіциту Зведеного бюджету за рахунок зовнішніх запозичень, % (не більше 30%)
Стратегічна підсистема	Спрямування коштів на інвестування економіки, що сприяє зростанню ВВП	
Фінансова підсистема	Непослідовна фінансово-економічна політика і неефективність фінансово - кредитних відносин, нестабільність економіки, зростання виплат по державному боргу, зростання заборгованостей підприємств перед бюджетом, зростання обсягів бартерних операцій, збільшення трансфертних платежів, нецільове використання кредитів Міжнародного валютного фонду, зниження ставок податків	
Виробнича підсистема	Вплив на зниження ефективності виробництва	
Соціальна підсистема	Збільшення витраток на соціальний захист і соціальне забезпечення з метою покриття відповідних потреб	
Організаційна підсистема	Зміни напрямків бюджетної політики держави, виявлення причин економічної кризи	

Система державного боргу		
	Забезпечення використання боргових коштів на нагальні потреби країни при умові покриття заборгованості держави перед кредиторами; представлення загальної суми заборгованості держави, яка складається з усіх випущених і непогашених боргових зобов'язань (кредитів, позик) країни, включаючи ті боргові зобов'язання держави, які вступають в дію в результаті виданих гарантій за кредитами, або зобов'язань, що виникають на підставі законодавства або договору	<ol style="list-style-type: none"> Відношення загального обсягу державного боргу до ВВП, % (не більше 55%) Відношення державного боргу до доходів Державного бюджету (боргове навантаження) Відношення державного боргу до гарантованого державного боргу Відношення загального обсягу зовнішнього боргу до ВВП, % (не більше 25%) Частка зовнішнього боргу у державному борзі, % (показує вплив на обсяг державного боргу) Рівень зовнішньої заборгованості на одну особу, дол. США (не більше 200 дол.) Відношення зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, % (не більше 70%) Відношення відсоткових платежів з обслуговування зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, % (не більше 12%) Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу до доходів Державного бюджету, % (не більше 20%) Відношення обсягу внутрішнього боргу до ВВП, % (не більше 30%) Частка внутрішнього боргу у державному борзі, % (показує вплив на обсяг державного боргу) Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування внутрішнього боргу до доходів Державного бюджету, % (не більше 25%) Відношення заборгованості уряду за державними цінними паперами до ВВП, % (не більше 30%) Стабільність рівня державного боргу Частка покриття державними цінними паперами внутрішнього боргу, % (не більше 30%)
Стратегічна підсистема	Використання боргових коштів на стратегічні цілі державного значення	
Фінансова підсистема	Покриття бюджетного дефіциту та дефіциту платіжного балансу, обслуговування державного боргу, кредитів і позик	
Виробнича підсистема	Зростання обсягу виробництва за рахунок цільового використання боргових коштів	
Соціальна підсистема	Запобігання соціальній кризі, досягнення матеріальної забезпеченості населення	
Організаційна підсистема	Зміни в організаційній структурі формування, розподілу і використання Держбюджету відповідно до стратегічних цілей розвитку	
Система бюджетної безпеки		
	Захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються стабільний розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам	<ol style="list-style-type: none"> Рівень перерозподілу ВВП через Зведений бюджет (без урахування доходів Пенсійного фонду), % (не більше 30%) Відношення дефіциту Державного бюджету до ВВП, % (не більше 3%) Покриття дефіциту Зведеного бюджету за рахунок зовнішніх запозичень, % (не більше 30%) Відношення дефіциту (профіциту) торговельного балансу до загального обсягу зовнішньої торгівлі, % (не більше 5%) Обсяг трансфертів з Державного бюджету до ВВП, % (не більше 10%-15%) Амплітуда коливань бюджетних видатків на одну особу, % (не більше 20%-30%) Відношення загального обсягу державного боргу до ВВП, % (не більше 55%) Відношення загального обсягу зовнішнього боргу до ВВП, % (не більше 25%) Рівень зовнішньої заборгованості на одну особу, дол. США (не більше 200 дол.) Відношення зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, % (не більше 70%) Відношення відсоткових платежів з обслуговування зовнішнього боргу до річного експорту товарів і послуг, % (не більше 12%) Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування зовнішнього боргу до доходів Державного бюджету, % (не більше 20%) Відношення обсягу внутрішнього боргу до ВВП, % (не більше 30%) Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування внутрішнього боргу до доходів Державного бюджету, % (не більше 25%) Відношення заборгованості уряду за державними цінними паперами до ВВП, % (не більше 30%) Частка покриття державними цінними паперами внутрішнього боргу, % (не більше 30%) Питома вага видатків Державного бюджету на науку у ВВП, % (не менше 1,7%-2%) Обсяг видатків Зведеного бюджету на охорону здоров'я до ВВП, % (не менше 4%) Обсяг видатків Зведеного бюджету на освіту до ВВП, % (не менше 8,3%) Інтегральний показник рівня економічної (бюджетної) безпеки об'єкта економіки
Стратегічна підсистема	Підвищення рівня економічної (бюджетної) безпеки країни, уникнення економічних загроз та захист національних інтересів держави	
Фінансова підсистема	Забезпечення незалежності національної економіки, економічного суверенітету країни, забезпечення стійкості розвитку економіки, зменшення кредитних ризиків, посилення системи державного регулювання і контролю у сфері економіки, контроль над борговою залежністю держави	
Виробнича підсистема	Ефективне задоволення виробничих потреб, розширення виробництва, ресурсна і технологічна незалежність	
Соціальна підсистема	Підтримка необхідного рівня соціальної стабільності суспільства, ефективне задоволення матеріальних потреб особи, збереження життєво важливих матеріальних, інтелектуальних і духовних цінностей українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток	
Організаційна підсистема	Організація забезпечення збереження визначених політикою бюджетної безпеки властивостей	

СЗУ Державним бюджетом України потребує їхнього кількісного вираження та якісного змісту в поєднанні результатів й чинників, які зумовлюють ці результати. Цій меті слугує система статистичних бюджетних показників у розподілі за підсистемами (напрямами) управління, узгоджена з цілями (табл. 1).

Важливим етапом побудови статистичного забезпечення управління Державним бюджетом України є конкретизація цілей на основі аналізу фактичного стану бюджетного розвитку, виявлення диспропорцій тощо через:

- формування Державного бюджету України як цілісної системи, параметри якої визначаються інтересами держави;

- стимулювання розвитку Держбюджету України у напрямі зростання доходів та економії видатків;

- забезпечення поступового зменшення дефіциту і поступове переростання у профіцит [1].

Розроблення системи управлінських рішень з урахуванням результатів статистичного аналізу Державного бюджету України здійснюється за окремими напрямками розвитку. У табл. 2 наведено деякі напрями такого розроблення щодо концепції структурної політики бюджетного розвитку (табл. 2).

Продуктом особливого значення, одержаним у результаті статистичного дослідження бюджетної системи України, є обґрунтування управлінських рішень щодо потенціалу розвитку. Потенціал означає можливості, ресурси, що можуть бути використані. Відповідно бюджетний потенціал – бюджетні можливості, які можуть бути використані державою для забезпечення певних потреб [4].

Результати статистичного дослідження бюджетної системи України дають можливість визначити відхилення фактичного стану від визначеної бюджетної політики і на цій основі – способи коригування бюджетної діяльності для досягнення мети, обраної бюджетною політикою.

Пропонується розглянути напрями розроблення управлінських рішень стосовно основних складових Держбюджету України – його доходів і видатків (табл. 3).

Важливою передумовою вирішення завдань сталого бюджетного розвитку є формування і реалізація принципів стратегічного бюджетування. Це можна визначити як бюджетну діяльність, що ґрунтується на стратегічній орієнтації, спрямованій на досягнення цільових орієнтирів у перспективі. Застосування методології СЗУ Державним бюджетом України є передумовою стратегічних альтернатив і реалізованих стратегій у взаємозв'язку з якісним змістом, формування аналітичної бази для прийняття стратегічних рішень і визначення напрямів бюджетного розвитку в умовах трансформації економіки [2].

Передумовою цього є здійснення статистичного аналізу бюджетних показників

для визначення структурних взаємозв'язків елементів стратегічного управління, діагностики стану та визначення відповідності можливостей встановленим стратегічним завданням; реалізація прогнозно-стратегічного підходу до планування розвитку Державного бюджету України.

На результатах статистичного аналізу Державного бюджету України базуються виявлення й оцінка кризових ситуацій в економіці держави. Для розроблення управлінських рішень щодо подолання кризових ситуацій останні класифікують за такими ознаками:

- рівень виникнення (світові, державні, регіональні, галузеві);

- сфера виникнення (соціально-політичні, адміністративно-законодавчі, виробничі, комерційні, фінансові, природно-екологічні, демографічні тощо);

- причини виникнення, можливість прогнозування, ступінь реалізації (ті, що реалізовані, або не реалізовані), вплив на діяльність суб'єкта управління (руйнує повністю, частково або не впливає), наявність рішень щодо антикризового управління [3].

Докладний статистичний аналіз оцінювання Державного бюджету України дає змогу обґрунтувати сутність та динаміку кризових ситуацій, здійснити аналіз причин кризового стану та зв'язків між ними (рис. 1).

Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць у Держбюджеті України виявляється на основі наступних чинників:

- повноти врахування всіх причин та фактів, що призвели до даної ситуації;

- правильності використання методів ідентифікації причин економічної кризи;

- тривалість чинників кризи;

- вид і фаза фінансової кризи;

- систематизація причин кризи;

- чинники, які позитивно чи негативно вплинули на кінцеві планові показники Держбюджету України;

- систематизація “сильних” і “слабких” місць [5].

Софт-аналіз (SOFT) – аналіз сильних та слабких місць, а також шансів та ризиків (рис.2).

Після того, як конкретний перелік сильних і слабких сторін Державного бюджету

Напрями розроблення управлінських рішень щодо бюджетної структурної політики на основі результатів статистичного дослідження*

Статистичні методи, використання яких дає можливість дістати результати дослідження	Результати статистичного дослідження	Напрями розроблення управлінських рішень на основі результатів статистичного дослідження
1. Зведення та обґрунтування статистичних бюджетних даних, аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку	Дослідження тенденцій у зміні макроекономічних структур, періодичності структурних циклів і фаз	Економічне обґрунтування необхідності структурних змін у Держбюджеті України
2. Індекси дефіцитності, відповідний факторний аналіз	Оцінка структури та динаміки	Вибір із можливих сценаріїв прогнозних структур ефективно-орієнтованої прогнозної структури бюджетної системи
3. Вимірювання взаємозв'язків складових бюджетних показників, факторний аналіз зміни видатків і дефіцитності, аналіз і прогнозування розподілів, статистичне прогнозування	Оцінка впливу екзогенних та ендогенних чинників на зміну макроструктури з урахуванням наявних ресурсів і суспільних потреб	Динамічне прогнозування можливих структурних змін у макроструктурі під впливом чинників та умов розвитку
4. Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку, вимірювання взаємозв'язків	Оцінка відхилень реальних макроструктур від орієнтованої моделі відповідно до критеріїв	Оцінка і своєчасне запобігання на основі прогнозування негативним трансформаціям у галузевих та інших структурах, прогнозування структурних відхилень реальної очікуваної прогнозної макроструктури від цільової макроструктури

* Складено автором на основі результатів проведеного дослідження

Напрями розроблення управлінських рішень щодо доходів і видатків Державного бюджету України*

Результати статистичного дослідження	Напрями розроблення управлінських рішень відповідно до результатів статистичного дослідження
Аналіз варіації доходів і видатків бюджету	Об'єктивна оцінка рівня доходів за складовими і видатків за галузями дасть можливість розробити виважену систему заходів соціального захисту і визначити загальний курс бюджетного розвитку країни
Аналіз динаміки доходів і видатків бюджету	На основі оцінки інтенсивності та тенденцій зміни доходів і видатків населення, урахування інфляційних процесів в економіці та чинників економічного зростання розробка заходів державного регулювання кількісного та якісного рівня задоволення потреб Держбюджету України
Аналіз взаємозв'язків загального (спеціального) фонду доходів і видатків та загального обсягу цих показників	Урахування результатів аналізу взаємозв'язків загального (спеціального) фонду доходів і видатків та загального обсягу цих показників для досягнення основної мети зростання доходів і зменшення дефіциту бюджету
Аналіз диференціації доходів і видатків бюджету	Урахування результатів аналізу диференціації доходів і видатків Держбюджету України у процесі розроблення програм розвитку країни та розроблення заходів державного регулювання розподілу доходів за складовими і видатків за напрямками

* Складено автором на основі результатів проведеного дослідження

Рис. 1. Зміст кризових ситуацій в залежності від змін у Державному бюджеті України

України складено, настає етап встановлення зв'язків між ними. Для встановлення цих зв'язків складається матриця SWOT (рис.3).

Висновки

Для досягнення фінансової стабілізації Держбюджету України уряду необхідно нейтралізувати негативний вплив фінансово-економічних чинників, що заважають ефективній діяльності. У зв'язку з цим сучасному суспільству потрібні аналітики, статистики, експерти, фінансисти-бюджетники, радники та консультанти вищої економічної кваліфікації, що здатні:

- збирати статистичну інформацію щодо бюджетного розвитку на макро-, мезо- та макрорівні, систематизувати та класифікувати її;
- розробляти та застосовувати методики оброблення, узагальнення й аналізу бюджетної інформації;
- творчо використовувати інформацію про результати аналізу Державного бюджету України, робити на його основі узагальнення та висновки, обґрунтовувати управлінські рішення;
- оцінювати в реальному часі наслідки управлінських рішень, що приймаються;

<p style="text-align: center;">Сильні сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність власних джерел доходів; - захист національних інтересів; - моніторинг бюджетних процесів; - підвищення ставок податків; - мобілізація і акумуляція на єдиному рахунку коштів держави; - зростання обсягу виробництва за рахунок збільшення доходів; - координація між зовнішньою і внутрішньою політикою держави; - підвищення потенціалу і можливостей держави 	<p style="text-align: center;">Слабкі сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нецільове використання коштів; - високий рівень дефіциту; - низький рівень соціального захисту; - обслуговування та зростання виплат за державним боргом; - заборгованість державних підприємств; - політична нестабільність; - відсутність стратегічної складової Держбюджету, що зумовлює невисоку якість бюджету та несвоєчасність прийняття управлінських рішень
<p style="text-align: center;">Додаткові шанси:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стабільне законодавство; - впровадження іноземного досвіду; - підвищення рівня бюджетної дисципліни; - ефективний бюджетний менеджмент; - зменшення державних витрат в короткостроковій перспективі шляхом підвищення ефективності основних програм і проєктів; - зменшення обсягів бартерних операцій; - цільове використання кредитів МВФ; - узгодження величини державних витрат із можливостями економіки; - прогнозування фінансової бази економічного і соціального розвитку країни; - підвищення оперативності у фінансуванні видатків; - забезпечення єдиної фінансової політики з питань витрачання державних коштів, ефективне використання усіх інструментів, за допомогою яких можна мінімізувати видатки бюджету, проведення зведеного аналізу виконання видатків Держбюджету; - скорочення витрат на державне управління; - підвищення ролі місцевих бюджетів 	<p style="text-align: center;">Ризики:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інфляційний ризик; - ризик невиконання; - ризик недотримання бюджетної безпеки; - ризик, що виникає у зв'язку із несвоєчасністю прийняття Держбюджету; - недоотримання податків за рахунок високого рівня безробіття; - ризик економічної та політичної кризи

Рис. 2. Матриця СОФТ-аналізу Державного бюджету України

• ефективно використовувати інформаційні ресурси та новітні досягнення в галузі комп'ютерних технологій.

Це забезпечується виконанням певних завдань статистичного дослідження, диференційованих за функціями діяльності фахівців.

Фахівцям такої кваліфікації необхідна фундаментальна підготовка із системного статистичного аналізу соціально-економічної складової суспільства як цілісної системи в різних аспектах: економічної (бюджетної), соціальної, міжнародної статистики тощо; методів збирання первинних даних з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій; оброблення інформації за допомогою сучасних методів і засобів математико-статистичного аналізу, інтелектуального аналізу даних, комп'ютерних технологій.

Відмітною рисою таких фахівців є поєднання фундаментальної університетської економічної освіти з поглибленим вивчен-

ням системно-статистичного аналізу бюджетних процесів з використанням новітніх інформаційних технологій.

Література:

1. Бюджетний кодекс України: Зміни до Закону України від 15.04.2014 // Уряд. кур'єр. – № 1210 – VII.
2. Бюджетний менеджмент: Підручник / В.Федосов, В.Опарін, Л. Сафонова та ін.; за заг. ред. В.Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
3. Білорус О. Глобалізація і національна стратегія України. – К., 2012. – С. 98.
4. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування : підручник для студентів ВНЗів / В.Геєць, Т.Клебанова, О.Черняк, В.Іванов, М.Кизим; В.о. Харків. нац. економ. ун-т.– 2-е вид.– Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008.– 396 с.
5. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. Посіб. / А.В. Головач, В.Б. Захожай, Н.А. Головач. – К.: КНЕУ, 2005. – 333с.

АНОТАЦІЯ

У статті в доступній рецептурній формі висвітлені теоретико-методологічні засади інформаційно-аналітичного забезпечення системи управлінських рішень за результатами статистичного аналізу Державного бюджету України.

SUMMARY

The article highlights in prescribed manner the theoretical and methodological grounds of the informational and analytic procurement of a system of management decisions based upon the results of the statistical analysis of the state budget of Ukraine.

	<p>Можливості</p> <ul style="list-style-type: none"> -можливість покращення соціально-економічного стану населення; -можливість збільшення середнього рівня доходу громадян; -можливість виходу державних підприємств на зовнішній ринок; -можливість збільшення витрат на науково-дослідні та конструкторські розробки; - зростання конкурентоспроможності вітчизняного ринку; -можливість збільшення державних інвестиційно-інноваційних проектів 	<p>Загрози</p> <ul style="list-style-type: none"> -зниження курсу національної валюти; -збільшення податкового навантаження; -додатковий тиск на бюджетну систему, що пов'язано з безробіттям та великою часткою людей пенсійного віку; -різке падіння ВВП держави та інших макроекономічних показників; -складності при залученні іноземних інвестицій; -зменшення надходжень до бюджетних установ та Пенсійного фонду України; -підвищення ризику дефолту; -зростання криміногенної ситуації в державі
<p>Сильні сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> - можливість фінансування всіх галузей; - можливість контроль за бюджетними ресурсами; - акумуляція податкових платежів; - мобілізація і акумуляція фінансових ресурсів; - можливість впливу на обсяги виробництва за рахунок збільшення доходів; - можливість впливу на зовнішню і внутрішню політику держави; - можливість підвищення потенціалу і можливостей держави 	<p>Поле СіМ</p>	<p>Поле СіЗ</p>
<p>Слабкі сторони</p> <ul style="list-style-type: none"> - зменшення надходжень на соціальну сферу: охорону здоров'я, освіту і науку, оборону і т.д.; - скорочення бюджетних дотацій, субсидій, субвенцій; - залежність економіки країни від іноземних кредиторів та інвесторів; - санація суб'єктів господарювання; - зменшення вірогідності рівня виконання бюджету 	<p>Поле СлМ</p>	<p>Поле СлЗ</p>

Рис. 3. Матриця SWOT для Державного бюджету України